

॥ ॐ नमः शिवाय ॥
श्रीपुष्पदन्तविरचितम्
श्रीशिवमहिम्नस्तोत्रम्

अनुवादक—

स्वामी प्रणवाश्रमजी.

जं. लात. अने. आसेदा.

प्रकाशक—

जे. किशनदास केशवदास.

भंगणदास केशवदास.

जं. लात.

प्रथमावृत्ति

सं. १९८४

प्रत १०००.

ध. १९२७.

योग्य अधिकारीने लज्जित करवा लेट.

मूल्यामूल्य.

યાતે મુકુન્દાશ્રમજી તરફથી મલતી પુસ્તકો.

- ૧ વેદાન્તસાર*
- ૨ સત્યસુધા
- ૩ વૈધવ્યધર્માદર્શ
- ૪ વેદાન્ત પ્રક્રિયા*
- ૫ સુરતા સ્વયંવર
- ૬ ગૃહસ્થની ગાઇડ
- ૭ સનાતન ધર્મની પડતીનાં કારણો
- ૮ તત્ત્વાદર્શ
- ૯ પત્રવ્યવહાર (સનાતન ધર્મની સમાજબોનો)
- ૧૦ વિચારભાગર (પદ્મભાગ અર્થે સાથે)*
- ૧૧ અવ્યક્ત યોધ
- ૧૨ કૈવલ્ય કુચી
- ૧૩ પદ્યમંજરી*
- ૧૪ દર્પદલન*
- ૧૫ શ્રીચિદ્ધન વિલાસ ભજનાવલી
- ૧૬ શ્રીશિવ મહિમ્નઃસ્તોત્ર

ઉપરનાં પુસ્તકો અમારી પાસે હશે ત્યાં સુધી દરેક પુસ્તક-
માટે અર્ધો આનાની અને (*) આવી નિશાનીવાળાં માટે એક
આનાની ટીકીટ મોકલનારને શુક્રપોષ્ટથી મોકલવામાં આવશે.

સ્વામી પ્રણવાશ્રમ.

કે. ચંદનલક્ષ્મી પાઠશાળા
અંભાત.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૩૯૧૭ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ શિવમંદિરનઃ સ્તોત્રમ

વિષય ૫૨૩:૪૧૭

નમઃ શિવાય

શ્રીશિવમહિમ્નઃ સ્તોત્રમ્

અથવા

શિવમહિમાનો અનુવાદ.

(ગુજરાતી પદ્યમાં)

મંગલમ્ (સવૈયા છંદ.)

જય જય જય મહાદેવ આપને, વંદન કરી મન ધરી ઉદ્ધાસ,
શિવ મહિમાનું ગુજરાતીમાં, ભાષાંતર કરવા થઈ આશ;
ઉમાસુતને આજ્ઞા કરજો, વિધ્ન વિદારણ કરવા કાજ,
સરસ્વતિ ઝટ જીલે આવે, તો નહિ આવે લાખતાં લાજ. ૧

મહિન્ન: પારં તે, પરમવિદુષો યદ્યસદૃશી
સ્તુતિર્બ્રહ્માદીના,મપિ તદવસન્નાસ્ત્વયિ ગિર: ॥
અથાવાચ્ય: સર્વ:, સ્વમતિપરિણામાવધિ ગુણન્
મમાપ્યેષ સ્તોત્રે, હર નિરપવાદ: પરિકર: ॥૧॥

હે હર! તવ મહિમાનો પૂરણ, પાર ન પામે જેહ મનુષ્ય,
સ્તુતિ તેની એ ઠીક નહિ તો, બ્રહ્માદિકની પણ ત્યાં તુચ્છ;
આથી નિજ બુદ્ધિ પરમાણે, ગાનારામાં નહિ કોઈ દોષ,
સ્તવને મારો પણ આ ઉદ્ધમ, કોણ કહેશે નહિ નિર્દોષ. ૧

અતીક્ષ્ણ: પન્થાનં, તવ ચ મહિમા વાઙ્મનસયો-
રતદ્વયાવૃત્યા યં, ચકિતમભિધત્તે શ્રુતિરપિ ॥

સ કસ્ય સ્તોતવ્ય:, કતિવિધગુણ: કસ્ય વિષય:
પદે ત્વર્વાર્ચીને, પતતિ ન મન: કસ્ય ન વચ: ॥૨॥

મન વાણીનો મારગ મૂકી, મહિમા તુંજ ઉદ્ધંધી જાય,
શ્રુતિ પણ જ્યાં નેતિ નેતિ એ, વચને બીતી બીતી ગાય;
સ્તવે કેમ ને વિષય બને કેમ, નિર્ગુણમાં શા શા છે ગુણ?
કાંઈ જડે નહિં સ્થાય સગુણમાં, ચડે ન કોના મનની ધૂન્ય? ૨

મધુસ્ફીતા વાચઃ, પરમમમૃતં નિર્મિતવત-
સ્તવ બ્રહ્મન્નિકં વા,ગપિ સુરગુરોર્વિસ્મયપદમ્ ॥
મમ ત્વેતાં વાણીં, ગુણકથનપુણ્યેન ભવતઃ
પુનામીત્યર્થેસ્મિન્,પુરમથન બુદ્ધિર્વ્યવસિતા ॥૩॥

સુધા તુલ્યને મધસમ મીડી, વેદતણી વાણી રચનાર,
હે પ્રદાન! શી નવાઈ પમાડે, તમને સુરગુરુ વાણ વિશાળ;
આપ ગુણોના કથન પુણ્યથી, મારી પણ આ વાણી શુદ્ધ;
થાય એમ મન માની મારી, બુદ્ધિ પણ અહીં થઈ પ્રબુદ્ધ. ૩

તવૈશ્વર્યં યત્તજ,જગદુદયરક્ષાપ્રલયકૃ-
ત્રયીવસ્તુ વ્યસ્તં, તિસૃષુ ગુણભિન્નાસુ તનુષુ ॥
અભવ્યાનામસ્મિન્,વરદ રમણીયામરમણીં
વિહન્તું વ્યાક્રોશીં, વિદધત્ત્વં ઇહૈકે જડધિયઃ ॥૪॥

ઉત્પત્તિ સ્થિતિ લય જગનાં, કરનારે તારે સામર્થ્ય,
ત્રણે વેદથી કહેવાતું ગુણ,-લિપ્ત ત્રણે દેહોમાં વ્યસ્ત;
તે હણવા જડ બુદ્ધિવાળા, કોઈક નિન્દા કરતા બાચ,
કે જે પાપીને રમણીય પણ, વસ્તુતઃ ખોટી કહેવાય. ૪

કિમીહઃ કિંકાયઃ, સ ખલુ કિમુપાયસ્ત્રિભુવનં
 કિમાધારો ધાતા, સૃજતિ કિમુપાદાન ઇતિ ચ ॥
 અતર્ક્યૈશ્વર્યે ત્વય્,યનવસરદુઃસ્થો હતધિયઃ
 કુતર્કોયં કાંશ્ચિન્,મુખરયતિ મોહાય જગતઃ ॥૫॥

કઈ ચેષ્ટા ? કઈ કાયાવાળો ? તે રાખે કેવો ઉપાય, ?
 શે આધારે ? ઉપાદાન શું ? લઈ ધાતા જગ સૃજવા જાય;
 અતર્ક્ય એવી શક્તિવાળા, તારામાં આ દુષ્ટ વિવાદ,
 જગને મુજવવા કેટલા, હતધીને કરાવતો બકવાદ. ૫

અજન્માનો લોકાઃ, કિમવયવવન્તોઽપિ જગતા-
 મધિષ્ઠાતારં કિં, ભવવિધિરનાદૃત્ય ભવતિ ॥
 અનીશો વા કુર્યાદ્,ભુવનજનને કઃ પરિકરો
 યતો મન્દાસ્ત્વાં પ્ર,ત્યમરવર સંશેરત ઇમે ॥૬॥

અવયવવાળા ભૂર્ભુવરાદિ, લોકો ક્યમ હોય જન્મ રહિત ?
 અધિષ્ઠાનનો કરી અનાદર, ભવવિધિ ઉપજે શી રીત્ય ?
 ઇશ્વરવિષ્ણુ કોઈ કરે કદિ જગ,તો તે સાધનનું શું નામ ?
 જે કારણથી સુરવર તુજમાં, મંદો સંશય કરતા આમ ! ૬

ત્રયી સાંખ્યં યોગઃ, પશુપતિમતં વૈષ્ણવામિતિ
પ્રભિન્ને પ્રસ્થાને, પરમિદમદઃ પથ્યમિતિ ચ ॥

રુચીનાં વૈચિત્ર્યાદજુકુટિલતાનાપથજુષાં
નૃણામેકો ગમ્યસ્ત્વમસિ પયસામર્ણવ इव ॥૭॥

ત્રણે વેદને સાંખ્યયોગ મત, પશુપતિ વૈષ્ણવનાં એમ,
ગુદાં ગુદાં પ્રસ્થાનોમાં, આ ઉત્તમ ને આમાં શ્રેષ્ઠ;
સરળ વક્ર એમ વિવિધ પંથમાં, જોડાયા જન રૂચિ અનુસાર,
નદીઓનો અર્ણવ સમ તું છે, એક ગમ્ય સૌનો આધાર. ૭

મહોક્ષઃ खट्वाङ्गं, परशुरजिनं भस्म फणिनः
कपालं चेतीय, तव वरद तन्त्रोपकरणम् ॥

सुरास्तां तामृद्धिं, दधति तु भवद्भ्रूप्रणिहितां
नहि स्वात्मारामं, विषयमृगतृष्णा भ्रमयति ॥८॥

નંદીશ્વર ખટ્વાંગ દ્રશી ગજ-ચર્મ ભસ્મ સર્પોની સાથ,
મનુષ્યખોપરી, આ રીતે. તુજ ગૃહસ્થાશ્રમનાં સાધન સાત;
આપ કૃપાથી પ્રાપ્ત થયેલી, સમૃદ્ધિ સૌ ધરતા સુર,
વિષયમૃગતૃષ્ણાની ભ્રમણતા, સ્વાત્મારામીથી રહે દૂર. ૮

ધ્રુવં કશ્ચિત્સર્વં, સકલમપરસ્ત્વધ્રુવમિદં
પરો ધ્રોવ્યાધ્રોવ્યે, જગતિ ગદાતિ વ્યસ્તવિષયે ॥
સમસ્તેઽપ્યેતસ્મિન્પુરમથન તૈર્વિસ્મિત ઇવ
સ્તુવન્નિહોમિ ત્વાં, ન खलु ननु धृष्टा मुखरता ॥૯॥

કપિલ પતંગલિ નિત્ય કહે જગ, તેને જોઈને કહે અનિત્ય,
નિત્યાનિત્ય કહે નૈયાયિક, એવી ઉલટી જગની રીત્ય;
ત્રિપુરમથન ! તેમાં તેઓથી, હું ગભરાઈ ગયો છોઉં તેમ,
જાઉં લજાઈ તુજ સ્તુતિ કરતો, મુખરતા નિર્લજ્જ ન કેમ ? ૯

તૈશ્વર્યં યત્ના, ચદુપરિ વિરિંચો હરિરથઃ
પરિચ્છેત્તું યાતા, વનલમનલસ્કન્ધવપુષઃ ॥
તતો ભક્તિશ્રદ્ધા, ભરગુરુગુણદ્વયાં ગિરિશ યત્
સ્વયં તસ્યેતાભ્યાં, તવ કિમનુવૃત્તિર્ન ફલતિ ॥૧૦॥

તેજ પુંજ તુજ દેહતણી, ઇશ્વરતાનું જોવાને માપ,
ઉપર ગયા પ્રહ્લાદ ને હરિ, નીચે ગયા ત્યાં જોયું અમાપ;
આથી શ્રદ્ધા ભક્તિપૂર્વક, સ્તુતિ કરે જ્યાં બેઉ નજીક,
પ્રકટ થયા ત્યાં પોતે શંકર, કેમ કળે નહિ સેવા ડીક. ૧૦

અયત્નાદાપાથ, ત્રિભુવનમવૈરવ્યતિકરં

દશાસ્યો યદ્વાહૂ,નમૃત રણકંઢૂપરવશાન્ ॥

શિરઃપદ્મશ્રેણી,રચિતચરણાંભોરુહવલેઃ

સ્થિરાયા સ્વપ્નજાલે,ત્રિપુરહર વિસ્ફૂર્જિતમિદમ્ ॥૧૧॥

નિઃકંઠક ત્રિભુવનને પામ્યો, સહજે આપથકિ દશશીશ,
લડવાને ચળવળતા દીધા, વીશભુજ ત્યમ તેં જગદીશ;
શિરકમળની બલિ બનાવી, તુજ પદ પંકજે હારોહાર,
આ સ્થિર ભક્તિ તેની તેનું, કૃપા ઉપર મુજબ નિરધાર. ૧૧

અમુખ્ય ત્વત્સેવા,સમધિગતસારં ભુજવનં

વલાત્કૈલાસેઽપિ, ત્વદધિવસતૌ વિક્રમયતઃ ॥

અલભ્યા પાતાલે,ઽપ્યલસચલિતાંગુષ્ઠશિરસિ

પ્રતિષ્ઠા ત્વય્યાસીદ્,ધ્રુવમુપચિતો મુહ્યતિ खलः॥૧૨॥

તુજ સેવાથી લખ્ધ થયેલું, ભુજબળ અજમાવા કૈલાસ,
સ્થાન તમારું શોધ્યું તેથી, દળાવવા તેની દુરાશ;
નિજ અંગુઠો દાખ્યો કે થઈ, દુર્લભ સ્થિતિ જ્યાં પાતાલ,
પામીને ઉપકાર ખરેખર, બલજન મોઢે છે હૃદ બહાર. ૧૨

યદૃદ્ધિં સુત્રામ્ણો, વરદ પરમોઞ્ચૈરપિ સતી-
મધશ્ર્વક્રે વાણઃ, પરિજનવિધેયત્રિભુવનઃ॥
ન તચ્ચિત્રં તસ્મિન્, વરિવસિતરિ ત્વચ્ચરણયો-
ર્ન કસ્યા ઉન્નત્યૈ, ભવતિ શિરસસ્ત્વય્યવનતિઃ ॥૧૩॥

હે વરદાયક શંકર ! જેણે, ત્રિભુવન કરીયું દાસ સમાન,
તે ગાણાસુર ઈંદ્રવિભવનું, પણ કરવા લાગ્યો અપમાન;
તુજ ચરણોમાં નમ્ર બનેલા, તેમાં તે ન ગણાય નવાઈ,
એવા એવા નમનશીલ જન, કઈ ઉન્નતિ નવ પામે ભાઈ. ૧૩

અકાણ્ડબ્રહ્માણ્ડ, ક્ષયચકિત્તદેવાસુરકૃપા-
વિધેયસ્યાસીચ, સ્ત્રિનયન વિષં સંહૃતવતઃ ॥
સ કલ્માષઃ કણ્ઠે, તવ ન કુરુતે ન શ્રિયમહો
વિકારોઽપિ શ્લાઘ્યો, ભુવનભયભંગવ્યસનિનઃ ॥૧૪॥

અકસ્માત પ્રહ્માંડતણેા ક્ષય, બાણી ચમકયા દેવ અસુર,
તેઓના પર કૃપા કરીને, વિષ પીવાને ધાર્યું ઉર;
પીતાં ડાઘ પડયો તવ કંઠે, શોભા તેની થઈ અદ્ભુત,
આ રીતે ભય ભાગે જગનો, તેનો દોષ ગણાયે શુદ્ધ. ૧૪

અસિદ્ધાર્થા નૈવ, ક્વચિદપિ સદેવાસુરનરે
 નિવર્તન્તે નિત્યં, જગતિ જયિનો યસ્ય વિશિષ્ઠાઃ ॥
 સ પદ્યત્રીશ ત્વા,મિતરસુરસાધારણમમૂ-
 ત્સમરઃ સ્મર્તવ્યાત્મા, નહિ વશિષ્ઠ પથ્યઃપરિભવઃ॥૧૫॥

દેવ અસુર કે માનવમાં કદિ, જેનાં બાણ ન નિષ્ફળ થાય,
 એવો જે જગમાં જય પામ્યો, તે પણ કામ નમોને હાય !
 અન્ય દેવતા જેવા જોતાં, બળી થયો દેહેથી બાળ,
 નહિ આ જગમાં છોતેદ્રિયની, સામે થાતાં રહેશે શાળ. ૧૫

મહી પાદાઘાતાદ્,વ્રજતિ સહસ્રા સંશયપદં
 પદં વિષ્ણોઽર્મ્યદ્,ભુજપરિઘરુગ્ણગ્રહગણમ્ ॥
 મુહુર્યૌદૌસ્થ્યં યા,ત્યનિમૃતજટાનાડિતતટા
 જગદ્રક્ષાયૈ ત્વં, નટસિ નનુ વામૈવ વિભુતા ॥૧૬॥

જગતું રક્ષણ કરવા જ્યારે, તાંડવ નૃત્ય કરો છો આપ,
 ત્યારે પગની ઠોકર ખાતાં, પૃથ્વીને થાયે સંતાપ;
 વિષ્ણુપદ નભમાં કર ફરતાં, ગૃહગણ પીડા પામે આમ,
 છટી જટાથી ઝપટાયેલું, સ્વર્ગ ડગે એ વિભુતા વામ. ૧૬

વિયદ્વ્યાપી તારા, ગણગુણિતફેનોદ્ગમરુચિ:

પ્રવાહો વારાં યઃ, પૃષ્ઠતલઘુદૃષ્ટઃ શિરસિ તે ॥

જગદ્દ્વીપાકારં, જલધિવલયં તેન કૃતમિ-

ત્યનેનૈવોન્નૈયં, ધૃતમહિમદિવ્યં તવ વપુઃ ॥૧૭॥

તારા ગણથી વધ્યા ફેણની, ઉંચી શોભાવાળો જેહ,
નભસગ વ્યાપી પ્રવાહ તુજ શિર, જળ દીપા સમ ભાસે તેહ;
સાગર કંકણવાળું સઘળું, જગત જણાયું દ્વીપાકાર,
મહિમાધારી શંકર ! તારો, અનુભવ આનંદાકાર. ૧૭.

રથઃ ક્ષોણી યંતા, શતધૃતિરગેન્દ્રો ધનુરથો

રથાઙ્ગે ચન્દ્રાકૌં, રથચરણપાણિઃ શર ઇતિ ॥

દિધક્ષોસ્તે કોડયં, ત્રિપુરતૃણમાડમ્બરવિધિ-

વિધેયૈઃ ક્રીડન્ત્યો, ન ચ્વલુ પરતંત્રાઃ પ્રમુધિયઃ ॥૧૮॥

રથ ભુમિ ને સારથિ પ્રજ્ઞા, ધનુષ્ય સાથે પર્વતરાજ,
સૂર્યચંદ્ર જે રથનાં પૈડાં, ચક્રપાણિ વિજય શરસાજ;
તૃણસમ ત્રિપુરાસુર દહવાને, આ તે શો આડંબર નાથ ?
સ્વતંત્ર ક્રીડા કરનારી પ્રભુ, બુદ્ધિઓ નહિ પરને હાથ. ૧૮.

હરિસ્તે સાહસં, કમલબલિમાધાય પદયો—
 ર્યદેકોને તસ્મિન્, નિજમુદહરન્નેત્રકમલમ્ ॥
 ગતો ભક્ત્યુદ્રેકઃ, પરિણતિમસૌ ચક્રવપુષા
 શ્રયાણાં રક્ષાયૈ, ત્રિપુરહર જાગર્તિ જગતામ્ ॥૧૯॥

હરિએ આપના ચરણકમળમાં, કમળ હબરોનું બલિદાન,
 ધરતાં એધું એક થવાથી, નયન કમળ દર્શ રાખ્યું માન;
 આ ઉભરો જે ભક્તિનો તે, ચક્રે પામ્યો પરિણામ,
 હે ત્રિપુરહર ! ત્રણ લોકની, રક્ષામાં તે જાગે રામ. ૧૯

ક્રતૌ સુપ્તે જાગ્રત્, ત્વમસિ ફલયોગે ક્રતુમતાં
 ક કર્મ પ્રધ્વસ્તં, ફલતિ પુરુષારાધનમૃતે ॥
 અતસ્ત્વાં સંપ્રેક્ષ્ય, ક્રતુષુ ફલદાનપ્રતિભુવં
 શ્રુતૌ શ્રદ્ધાં વદ્ધ્વા, દૃઢપરિકરઃ કર્મસુ જનઃ ॥૨૦॥

યજ્ઞમાનોના યજ્ઞ ઉંઘતાં, ફળ માટે જાગો છો દેવ !
 ઇશ્વરના આરાધન વિના, નષ્ટ કર્મ ફળહીન સદૈવ;
 ફળદાને જામીન તમોને, જાણી યજ્ઞ કરવા માટે,
 વદ વિષે શ્રદ્ધા બાંધી જન, કરે કર્મ છાંડી ઉચાટે. ૨૦

ક્રિયાદક્ષો દક્ષઃ, ક્રતુપતિરધીશસ્તનુભૃતા—

મૃષીણામાર્ત્વિજ્યં, શરણદ સદસ્યાઃ સુરગણાઃ ॥

ક્રતુઘ્નેષસ્ત્વત્તઃ, ક્રતુફલવિધાનવ્યસનિનો

ધ્રુવં કર્તુઃ શ્રદ્ધા, વિધુરમભિચારાય હિ મત્વાઃ ॥૨૧॥

યજ્ઞક્રિયામાં કુશળ સર્વનો, અધિપતિ દક્ષ સમે યજ્ઞમાન,
કે જ્યાં ઋત્વિકપાતું ઋષિઓનું, સલાસદો સહુ દેવ પ્રમાણુ;
સૌને ક્ષણ દેવામાં વ્યસની, તમે કર્યા તે મળના ખંડ,
કર્તાની શ્રદ્ધાવિણ યજ્ઞો, યજ્ઞમાનોને દે છે દંડ. ૨૧

પ્રજાનાથં નાથ, પ્રસભમભિકં સ્વાં દુહિતરં

ગતં રોહિદ્રભૂતાં, રિરમયિષુમૃષ્યસ્ય વપુષા ॥

ધનુષ્પાણેર્યાતં, દિવમપિ સપત્રાકૃતમમું

ત્રસન્તં તેઽધ્યાપિ, ત્યજતિ ન મૃગવ્યાધરમસઃ ॥૨૨॥

મૃગલીરૂપધર નિજ પુત્રીની, પાછળ મૃગરૂપે ભમનાર,
બળાત્કારે લોગવવાને, કામી શ્રદ્ધા બેઠ તૈયાર;
બાણથકિ નહીં વીંધ્યા જેવા, સ્વર્ગલગિ ખીનેલા બચ,
ધનુષ્યધારી તવ મૃગવ્યાધસમ, બાણવેગ હુજીએ દેખાય. ૨૨

સ્વલાવણ્યાશંસા, ધૃતધનુષમહાય તૃણવત્
 પુરઃ પ્લુષ્ટં દૃષ્ટ્વા, પુરમથન પુષ્પાયુધમપિ ॥
 યદિ સ્ત્રૈણં દેવી, યમનિરત દેહાર્ધઘટના—
 દવૈતિ ત્વામદ્ધા, વત વરદ મુગ્ધા યુવતયઃ ॥૨૩॥

સંયમ ધારી ત્રિપુરવિનાશક, ! ધનુષ્યધારી પુષ્પાયુધ,
 તૃણ સમ સામે જોયો બળતાં, તોપણ દેવી આપ અબુધ;
 વળાણુતી નિજ સુંદરતાને, અર્ધાંગે રહી કરી શુભાન,
 નિશ્ચય તમને કામી જાણે, પ્રકટ સ્ત્રીઓનું આ અજ્ઞાન. ૨૩

શ્મશાનેષ્વાક્રીડા, સ્મરહર પિશાચાઃ સહચરા—
 શ્રિતાભસ્માલેપઃ, સ્વગપિ નૃકરોટીપરિકરઃ ॥
 અમંગલ્યં શીલં, તવ ભવતુ નામૈવમશિલં
 તથાપિ સ્મર્તેણાં, વરદ પરમં મંગલમસિ ॥૨૪॥

સ્મરહર શિવ શિવ શ્મશાન મધ્યે, રમણ અને ભૂતોનો સંગ,
 ચિતા ભસ્મનો લેપ કરે ને, કપાલમાલા ધરતા અંગ;
 આમ અમંગલ શીલ આપનું, ભલે પ્રભુ દેખાયે નિત્ય,
 તોપણ સ્મરણ કરે છે જે જન, મંગલ તેનું થાય અચિત. ૨૪

મનઃ પ્રત્યક્ ચિત્તે, સવિધમવધાયાત્તમરુતઃ
પ્રહૃષ્યદ્રોમાણઃ, પ્રમદસલિલોત્સંગિતદશઃ ॥

યદાલોક્યાહ્વાદં, હૃદ્દ ઇવ નિમજ્યામૃતમયે
દધત્યન્તસ્તત્ત્વં, કિમપિ યમિનસ્તત્કિલભવાન્ ॥૨૫॥

પ્રત્યક્ ચેતનમાં મન રાખી, વિધિવત વશ કરનારા પ્રાણ,
તનમાંહિ રોમાંચની સાથે, હર્ષભીનાં કરી નેત્ર સુખણ;
અમૃતકુંડ સમાન હૃદયમાં, અવલોકીને પ્રહ્લાનંદ,
અંતરમાં યોગીઓ રાખે, તત્ત્વ જોડ તે તું સુખકંદ. ૨૫

ત્વમર્કસ્ત્વં સોમસ્, ત્વમસિ પવનસ્ત્વં હુતવહ—
સ્ત્વમાપસ્ત્વં વ્યોમ, ત્વમુધરણિરાત્મા ત્વમિતિ ચ ॥
પરિચ્છિન્નામેવં, ત્વયિ પરિણતા વિભ્રતિ ગિરં
ન વિદ્યસ્તત્તત્ત્વં, વયમિહ તુ યત્ત્વં ન ભવસિ ॥૨૬॥

રવિ અંદ્રને પવન તમે ત્યમ, અગ્નિ સાથે જળ આકાશ,
તમે ધરણી, હર ! તમે આત્મા, એજ પ્રમાણે જેને ભાસ;
તે મતિમાનો ભલે માપની, વાણી વદતા આપની માંહિ,
પણ સંસારે અમો માનીએ, આપ વિના વસ્તુ નહિ કાંઈ. ૨૬

ત્રયીં તિસ્રો વૃત્તી, સ્ત્રિભુવનમથો ત્રીનપિ સુરા-
નકારાયૈર્વર્ણે, સ્ત્રિભિરભિદધત્તીર્ણવિકૃતિ ॥

તુરીયં તે ધામ, ધ્વનિભિરવરુન્ધાનમણુભિઃ
સમસ્તવ્યસ્તં ત્વાં, શરણદ્ ગૃણાત્યોમિતિ પદમ્ ॥૨૭

શરણાગતરક્ષક ! હે સ્વામિન, ત્રણ વૃત્તિઓ સહ ત્રણે વંદ,
ત્રણ ભુવન ને ત્રણે દેવતા, અ ઉ મ વર્ણો ધારે ભેદ,
નિર્વિકાર તુરીય નામથી, ચોથું પદ જ છે તુજ ધામ,
સૂક્ષ્મ ધ્વનિથી સૌનું બોધક, ॐ જણાવે તારું નામ. ૨૭

ભવઃ શર્વો રુદ્રઃ, પશુપતિરથોગ્રઃ સહ મહા-
સ્તથા ભીમેશાના, વિતિ યદભિધાનાષ્ટકન્દિદમ્ ॥
અમુષ્મિન્પ્રત્યેકં, પ્રવિચરતિ દેવ શ્રુતિરપિ
પ્રિયાયાસ્મૈ ધામ્ને, પ્રણિહિતનમસ્યોઽસ્મિ ભવતે ॥૨૮

શર્વ, રૂદ્ર ને પશુપતિ, ભવ, ઉગ્ર, મહાપદ સાથે દેવ,
તેમજ ભીમ, ઈશાન એટલું, નામાષ્ટક તારું તત્ત્વેત્ત;
દરેક નામે કરતું જોયું, અમે બરાબર શ્રુતિ પ્રમાણ,
પ્રિય જ્ઞાનમય એવા તમને, નમસ્કારથી દઉં સન્માન. ૨૮

નમો નેદિષ્ઠાય, પ્રિયદત્ત દવિષ્ઠાય ચ નમો
 નમઃ ક્ષોદિષ્ઠાય, સ્મરહર મહિષ્ઠાય ચ નમઃ ॥
 નમો વર્ષિષ્ઠાય, ત્રિનયન યવિષ્ઠાય ચ નમો
 નમઃ સર્વસ્મૈ તે, તદિદમિતિ શર્વાય ચ નમઃ ॥૨૯॥

નમુ નચ્છકને નમુ હરને, વનવિહારપ્રિય હે ભગવાન,
 નમુ સૂક્ષ્મને નમુ સ્વૃક્ષ્મને, સ્મરહર શંકર ! હે ગુણવાન;
 નમુ વૃદ્ધને નમુ તરુણને, ત્રિનયન હું વારંવાર;
 નમસ્કાર સર્વાત્મ સ્વરૂપને, જે તે રૂપે તું રમનાર, ૨૯

બલ્લરજસે, વિશ્વોત્પત્તૌ, ભવાય નમો નમઃ
 પ્રબલતમસે, તત્સંહારે, હરાય નમો નમઃ ॥
 જનસુખકૃતે, સત્વોદ્રિક્તૌ, મૃડાય નમો નમઃ
 પ્રમહસિ પદે, નિષ્કૈગુણ્યે, શિવાય નમો નમઃ ॥૩૦॥

જગદુત્પત્તિ વખતે અતિશય, રજગુણયુત ભવને પ્રણામ,
 જગ સંહાર સમયમાં બલવત, તમગુણયુતને નમે તમામ;
 પાલન કાલે સત્વાધિક મૃડ, રૂપ આપને નમન હજાર,
 ત્રિગુણાતીત અતિઉત્તમ તેજ, પદે વંદન । શવ વારંવાર ૩૦

કૃશપરિણતિ ચેતઃ, ક્લેશવશ્યં ક ચેદં
 ક ચ તવ ગુણસીમોલ્લ,લહ્વિવની શશ્વદ્વલિઃ ॥
 ઇતિ ચકિતમમન્દી,કૃત્ય માં ભક્તિરાધા—
 દ્વરદચરણચોસ્તે, વાક્યપુષ્પોપહારમ્ ॥૩૧॥

પંચ કલેશવશ મલીન થયેલું, માફચિત્ત કહ્યાં અતિ નીચ,
 ત્રણે ગુણની ગ્રીમાથી પર, સમૃદ્ધિ ક્યાં તારી ઉંચ;
 મને ચકિતને એમજ ભવની, ભક્તિ પ્રેરીને નિરધાર,
 વરદાયક તારા ચરણોમાં, વાક્યપુષ્પ અર્પાવે હાર. ૩૧

અસિતગિરિસમં સ્યાત્,કજ્જલં સિંધુપાત્રે
 સુરતરુવરશાખા, લેખિની પત્રમુર્વી ॥
 લિખતિ યદિ ગૃહીત્વા, શારદા સાર્વકાલં
 તદપિ તવ ગુણના,મીશ પારં ન યાતિ ॥૩૨॥

નીલગિરિસમ કાગળ લગલો, નાખી સિંધુ ખડીએ ખુબ,
 કદમ્બવૃક્ષની શાખા કેરી, કલમે પૃથ્વી કાગળ શુભ;
 લખે શારદા સર્વકાલ લખ, સાધન એવાં રૂડાં સર્વ,
 તોપણ પાર ન તારા ગુણનો, ધશ ! લહે કહું ગાળી ગર્વ, ૩૨

અસુરસુરમુનીન્દ્રૈ, રર્ષિતઃ સુતૌલે—

ર્પિતમુજનઃ સ્ત્રો, નિર્ગુણસ્યેશ્વરસ્ય ॥

સકલગુણવરિષ્ઠઃ, પુષ્પદન્તાભિધાનો

રુષિરમલધુશ્ચૈઃ, સ્તોત્રમેતત્કાર ॥૩૩॥

દેવ દૈત્યને મુનિવર્યેથી, પૂજ્ય ઇંદુમૌલિનું સ્તોત્ર,
નિર્ગુણ ઇશ્વરનો ગુણ મહિમા, જેમાં ગુંથેા આતપ્રેત;
તેને છંદ શિખરણીએ કરી, સુંદર રચનામાં રચનાર,
પુષ્પદંત ગંધર્વ સકલ ગુણ, ગણમાં છે પૂરણ હુશિયાર. ૩૩

અહરહરનવર્ણ, ધૂર્જટેઃ સ્તોત્રમેત—

ત્પઠતિ પરમભક્ત્યા, શુદ્ધચિત્તઃ પુમાન્યઃ ॥

સ ભવતિ શિવલોકે, રુદ્રતુલ્યસ્તથાઽત્ર

પ્રચુરતરધનાયુઃ, પુત્રવાન્કીર્તિમાંશ્ર ॥૩૪॥

શુદ્ધચિત્ત થઈ પરમભક્તિએ, સ્તોત્ર શિવનું જેહ પુરૂષ,
બાણનારો જન શિવલોકમાં, રુદ્રતુલ્ય થૈ રહેશે ખુશ;
આ લોકે પણ બહુ ધનવાળો, થઈ તે પૂજ્યશે શ્રીમાન,
સુંદર ગુણવંતા પણ સુતને પામી થાયે કીર્તિમાન. ૩૪

મહેશાન્નાપરો દેવો, મહિન્નો નાપરા સ્તુતિઃ ।

અઘોરાન્નાપરો મંત્રો, નાસ્તિ તત્ત્વં ગુરોઃ પરમ્ ॥૩૫॥

દીક્ષા દાનં તપસ્તીર્થ, જ્ઞાનં યાગાદિકાઃ ક્રિયાઃ ।

મહિન્નસ્તવ પાઠસ્ય, કલાં નાર્હન્તિ ષોઢશોઃ ॥૩૬॥

મહેશથી કોઈ દેવ ન મોટો, મહિમન સમ સ્તુતિ નહિ કોઈ,

અઘોર મંત્ર સમ મંત્ર ન બીજો, અધિક તત્ત્વ ગુરૂથી નવ હોય;

તપતીરથ ને દાન જ્ઞાન કે, દીક્ષા યજ્ઞાદિ જે કર્મ,

તવ મહિમાના પાઠતાળી નવ, કળા સોળમી સમ તે ધર્મ. ૩૫-૩૬

કુસુમદશનનામા, સર્વગન્ધર્વરાજઃ

શશિધરવરમૌલે, દેવદેવસ્ય દાસઃ ॥

સ ગુરુનિજમહિન્નો, ભ્રષ્ટ્ર એવાસ્ય રોષા-

ત્સ્તવજમિદમકાર્ષી, દિવ્યદિવ્યં મહિન્નઃ ॥૩૭॥

પુષ્પદંત ગંધર્વરાજ જે, હૃતો અંદ્રમૌલિનો દાસ,

નિજ મહિમાથી ભ્રષ્ટ થયો તે, રૂદ્રરોષને પામ્યો ખાસ;

મહાદેવને પ્રસન્ન કરવા, રચ્યું સ્તોત્ર તેણે અદ્ભુત,

દેવ દેવનો મહિમા તેમાં, થવાય ગાતાં સૌ મલધૂત. ૩૭

સુરવરમુનિપૂજ્યં, સ્વર્ગમોક્ષૈકહેતું

પઠતિ યદિ મનુષ્યઃ, પ્રાઙ્ગલિર્નાન્યચેતાઃ ॥

વ્રજતિ શિવસમીપં, કિન્નરૈઃ સ્તૂયમાનઃ

સ્તવનમિ-મમોઘં, પુષ્પદંતપ્રણીતમ્ ॥૩૮॥

ઇંદ્રાદિક દેવોની સાથે, મહામુનિશ્વરથી પૂજીત,
સ્વર્ગમોક્ષના દ્વારભૂત આ, પુષ્પદંત ગંધર્વ રચિત;
ગાહુ કૃણ્દાયક સ્તોત્ર જેહુ આ, ભણે ભાવથી જોડી હાથ,
કિન્નરથી વખણાવતો આદ્યો, જાત્ય રહેવા શિવની સાથ. ૩૮

શ્રીપુષ્પદંતમુખ, પંકજનિર્ગતેન

સ્તોત્રેણ કિલ્વિષ, હરેણ હરપ્રિયેણ ॥

કણ્ઠસ્થિતેન પઠિ, તેન સમાહિતેન

સુપ્રીણિતો ભવતિ, ભૂતપતિર્મહેશઃ ॥૩૯॥

પુષ્પદંતના વદનકમળથી, પ્રકટિત જે પર શિવને બહાલ,
પ્રવિણ જે પાપો હરવામાં, એવો આ મહિમાનો ખ્યાલ;
શાન્ત ચિત્તથી કંઠ કરીને, પઢતાં ભૂતપતિ મહાદેવ,
પ્રસન્ન થાય છે તો શા માટે, અન્ય દેવની કરીએ સેવ. ૩૯

इत्येषा वाङ्मयी पूजा, श्रीमच्छंकरपादयोः ।

अर्पिता तेन देवेशः, प्रीयतां मे सदाशिवः ॥४०॥

આ રીતે રચી વાગ્રિક પૂજા, શ્રીશંકર ચરણે અર્પાય,
તો દેવોના ઇશ સદાશિવ, મારા ઉપર રાજ થાય;
ગુણ વસુ બ્રહ્મ શરી સંવતમાં, માઘશુકલ દ્વાદશી રવિવાર,
સ્તંભતીર્થમાં મુકુન્દકૃપાથી, થયું પ્રણવ મહિમનું તૈયાર. ૪૦

ॐ तत्सत्परमात्मने नमः

जीवराजाने शिक्षा.

(રાગ—સ્વરાજ્ય લેવું સહેલ છે.)

ફૂલી છે કાચી કાચા; માટે કરશોમાં માયા.

જીવરાજ, આનંદરૂપે આપ છે. ૧૬૬.

ખરીદશોમાં ખોદું, જ્યાં ત્યાંથી દબને દોડું; ૭૫.

પાછળથી ભારે પડશે, વારે વારે તે નડશે. ૭૫૦ ૧

ગરજ થઈ કરજો અરજ, મળજો સમજને મરજ; ૭૫૦

કરવાને મોટા કામા, ધારીને નાખ્યા ધામા. ૭૫૦ ૨

ઘેટાનાં ઘેલાં ટોળાં, એ અણુસમજુને ભોળાં; ૭૫૦

ભરવાડા ભેદ પાડે, તાણીને આંધે વાડે. ૭૫૦ ૩

ચતુરાઈ તેમની સાચી, જે જુએ તત્ત્વો તપાસી; ૭૫૦

વેદોની વાણી માને, તે દરશે સાચે સ્થાને. ૭૫૦ ૪

છલ કપટ છોડી દેવાં, સાથે નિંદાના હેવાં; ૭૫૦

દુખ્યાંને અલગી કરજો, શાન્તિને મનમાં ભરજો. ૭૫૦ ૫

જગમાં છે જગનો સ્વામી, વ્યાપક અણીઓ બહુનામી; ૭૫૦

જેમ મણિયો સૂત્રાધારે, જડચેતનને તે ધારે. ૭૫૦ ૬

જગમગતી ચેતન્ય જ્યોતિ, તે દિલદરિઆનું મોતી; ૭૫૦

તેમાં દૂમે તે પામે, બાકી કચરો ઉધામે. ૭૫૦ ૭

ટગમગતું છે જગગાદું, ખાડામાં પડશે આદું;	૭૫૦
તેમાં ખેશી ટીચાશો, પૂગ અંતે પસ્તાશો.	૭૫૦ ૮
હાલો છે આશ દહારો, ભૂંડા દુઃખનો તે ભારો;	૭૫૦
શીરપરથી ફેંકી દેજો, શમદમને સાથે લેજો.	૭૫૦ ૯
ડહાપણમાં દોઢ ડહા, માયામાં જઈ ફસાયા;	૭૫૦
ફંદામાં પડીને ફૂલે, તે ભાન જાતનું ભૂલે.	૭૫૦ ૧૦
ઢોરાં સમ વેદો ગણતાં જે ભેદ પ્રભુમાં ભણતા;	૭૫૦
અંતરમાં અભેદ ધારો, સહુથી રસ્તો એ સારો.	૭૫૦ ૧૧
તત્પર તે માટે થઈને, શ્રીસહયુર શરણે જઈને;	૭૫૦
સેવા કરજો બહુ પ્રીતે, રાજ થાય રૂઢી રીતે.	૭૫૦ ૧૨
થર માયાના બહુ જન્મ્યા, ખૂટેના ખૂબ ઉથામ્યા;	૭૫૦
સહયુરજી કલા જતાવે, અજ્ઞાન ન પાસે આવે.	૭૫૦ ૧૩
દર લાંબું સુદ્ધિ કેઈ, અભિમાનરૂપ ત્યાં એર;	૭૫૦
તત્ત્વ સાણસે ઝાલો, ફટસ્થ ઘડામાં ઘાલો	૭૫૦ ૧૪
ધન જ્ઞાનનું ભેળું કરજો, પરમારથ ભાતુ ભરજો;	૭૫૦
જે કયાંય કદી ના ખૂટે, રાગ ચારો ના લૂટે.	૭૫૦ ૧૫
નગદ નામ છે નાળું, તે લેવાનું આ ટાળું;	૭૫૦
જે કદિ ન તમને ત્યાગે, ના ભાઈઓ ભાગ માગે.	૭૫૦ ૧૬
પરમેશ્વર એકજ જાણો, શિવકૃપણે ભેદ ન માનો;	૭૫૦
કોઈએ નહિ ન્હાના મોટા, છોડા એ ગડગડ ગોટા.	૭૫૦ ૧૭
ફેર પુરાણે ભાસે, ગાયો છે મુનિ વ્યાસે;	૭૫૦
મૂર્ખાઓ મર્મ ન જાણે, તે તંત નકામો તાણે.	૭૫૦ ૧૮
બહુરૂપી ને બહુનામી, સત ચિત્ત સુખ એ સ્વામી;	૭૫૦
નામે છે વસ્ત્રો વ્યારાં, સહુ સૂત્ર મહિં રહેનારાં.	૭૫૦ ૧૯
ભક્તિ કરજો સહુ ભાવે, જે નામ તમેને ફાવે;	૭૫૦
બીજાં નામો નવ નિંદો, સહુ ઇષ્ટ ગણીને વંદો.	૭૫૦ ૨૦
મમતાને નાખો મારી, કરમાં લઈ જ્ઞાન કટારી;	૭૫૦
અંતર જ્યાં ખુશી જાશે, પરમેશ્વર ત્યાં પરખાશે.	૭૫૦ ૨૧
યત્નો આદરજો એવા, દર્શો દેવાધિદેવા;	૭૫૦
આનંદ એથી ઉર થાશે, તે ચોખાણુ છલકાશે.	૭૫૦ ૨૨

રગરગમાં આનંદ સરશે, જગ આનંદ રૂપે તરશે; જીવ૦
 એમ અખંડ આનંદ થાતાં, સહુ નામરૂપ ભૂલાતાં. જીવ૦ ૨૩
 લક્ષ અલિં જે કરશે, તે ભવસાગરને તરશે; જીવ૦
 નલિ માત કુખ અખતરશે, વખી કાળ થમી નવડરશે. જીવ૦ ૨૪
 વાણી ત્યાં વિરમી જશે, બુદ્ધિ પશુ બુદ્ધી થાશે; જીવ૦
 નિગમ નેત્રી કહી ગાએ, તે વાત કેમ કહેવાએ. જીવ૦ ૨૫
 શિવ સુખની વાતો એવી, મૃગાની સાકર જેવી; જીવ૦
 અનુભવીએ એને જાણે, અજ્ઞાની ઉર ન આણે. જીવ૦ ૨૬
 પદ દોષ શકે ના વળગી, ઉપાધિ થાએ અળગી; જીવ૦
 નિર્દાન નત્ય ત્યાં વિકસે, સાચો સુખસાગર હલસે. જીવ૦ ૨૭
 સદ્ગુરુએ વાત મુઝાડી, દારો અહમ્મત ઉઘાડી; જીવ૦
 મેં નયનભરી નિહાળ્યું, અજ્ઞાન ઉરથી ટાળ્યું. જીવ૦ ૨૮
 હળવે હળવે ત્યાં જતાં, સ્વસ્વરૂપમાંહી સમાતાં; જીવ૦
 વટપુટનું શયન રૂપાળું, ત્યાં મુકુંદ રૂપ રહીઆળું. જીવ૦ ૨૯

ૐ શ્રીરામચન્દ્રાય નમઃ

શ્રીરામાયણ સારામૃત.

રાગ—ગરબી.

ભૂભાર હરવાને નારાયણે તો, બ્રહ્માની અરજ સ્વીકારીરે—

ગુણ રામના ગાઠએ. ૧૬.

દશરથ ઘેર કૌશલ્યાને ઉદર, રામ ચતુર્ભુજ ધારીરે— ગુણ૦

સુમિત્રા રાણીથી લક્ષ્મણજીને, શત્રુદ્ધન જનમ્યા જોડેરે— ગુણ૦

કૈકેયી રાણીમાં ભરત જનમ્યા, રમાડે સૌ કોષ કોડેરે— ગુણ૦

ભણી ગણીને મોટા થયા ત્યાં, વિશ્વામિત્ર મુનિ આવ્યારે— ગુણ૦

રાયકને મુનિએ સુત માગ્યા, રામ લક્ષ્મણ બે ભાવ્યારે— ગુણ૦

મારગે લઈ જતાં તાડિકા મારી, યજ્ઞમાં સુગ્રાહુ માર્યોરે— ગુણ૦

મારિયને સરથી સતયોજન, સાગર તરફ ઉછાળ્યોરે— ગુણ૦

ગૌતમ નારી અહલ્યા ઉદ્ધારી, પાવન પાદને સ્પર્શીરે— ગુણ૦

મિથિલા જઈ શિવ ધનુષ્ય ચઢાવ્યું, સીતા વર્ષા સમદર્શીરે— ગુણ૦

વળતાં પાછા ફરસુરામ મળીઆ, તેમના ગર્વને તોડ્યોરે— ગુણ૦

આવી અયોધ્યામાં ભોગવ્યા ભોગો, સ્નેહ સીતાજીમાં જોડ્યોરે-ગુણુ
 કેકેથી વરદાન માગે ત્યાં રામે, પિતૃવચન સત્ય કરવારે- ગુણુ
 રાજ્ય તજી સાથે સીતાને લક્ષ્મણ, ચૈદ વરસ વન ફરવારે- ગુણુ
 લમસા નદી તીરે ગુહરાજ સાથે, મળીને પ્રયાણ કીધારે- ગુણુ
 તીરથરાજમાં સ્નાન કરીને, ભરદ્વાજ માન લીધારે- ગુણુ
 જ્ઞાલ કરી વાલ્મિકિ મુનીનાં, દર્શને સુરદેવ ઢળીઆરે- ગુણુ
 નજીક નિવાસ ચિત્રકૂટમાં, કર્યો ત્યાં ભરતજી ભળીઆરે- ગુણુ
 પ્રેમ કરીને પાદુકાઓ દીધી, ભાવથી ભગવાન ભેટયારે- ગુણુ
 પ્રેમ વિના પુરુષોત્તમ પોતે, ફરતા ફરે ભાષ છેટારે- ગુણુ
 દંડકારણ્યમાં પ્રયાણ કરતાં, અત્રિ મુનિ જોઈ હાથારે- ગુણુ
 વિંધી વિરાધને વૈકુંઠ આપ્યું, શરભંગને જઈ સ્પર્શારે- ગુણુ
 સુતીક્ષ્ણ ઋષિને સાથે લઈને, અગસ્ત્ય મુનિને મળીઆરે- ગુણુ
 ગોદાવરી તીરે પંચવટીમાં, વસવા પ્રભુ પરવરીયારે- ગુણુ
 રાવણુ ભગિની સુપ્તજીઆનાં, કાન ને નાસિકા છેદારે- ગુણુ
 તેની વારે ખરદૂપણુ ધાયા, તેનાંએ કાળજી બેઠારે- ગુણુ
 ચૈદ હજાર અસુર એની સાથે, આવ્યા હણ્યા એક ખાણેરે- ગુણુ
 મૃગશ્વ ધારીને મારીય આવ્યો, તેને હણ્યો તેહ ટાણેરે ગુણુ
 એકલાં સીતાજી હર્યાં રાવણે, વિયોગે રામ દુભાયારે- ગુણુ
 મરતા જટાયુને મુક્તિરે આપી, શબરી થકી પૂજયારે- ગુણુ
 હનુમાન ભક્તની ભેટ થઈને, દુહ્વંભી શિર ઉછાળ્યુરે- ગુણુ
 સમ તાડોતું ભેદન કરીયું, વાળી હણી પણ પાળ્યુરે- ગુણુ
 સુગ્રીવને રાજ આપ્યું પછીથી, માંડી સીતાજીની શોધ્યોરે- ગુણુ
 સાગરને સમજાવીને ઉપર, સેના જવા સેતુ બાંધ્યોરે- ગુણુ
 ભક્ત વિભીષણુ શરણે રાખ્યો, રાવણનાં શિર કાપ્યારે- ગુણુ
 ઇંદ્રજીત કુંભકરણુ આદિ, દૈત્યનાં તો મોત માપ્યારે- ગુણુ
 મળ્યા સીતાજીને અભય આપ્યું, રાજ્ય વિભીષણુને દીધુરે- ગુણુ
 પુષ્પક વિમાને આરૂઠ થઈને, અયોધ્યામાં રાજ્ય કીધુરે- ગુણુ
 પોતાની પ્રજાને આનંદ આપ્યો, અંતે લઈ વૈકુંઠ આણ્યારે- ગુણુ
 પ્રભુવ સાર રામાયણુ સુણો, થાઓ મુકુંદને જ્ઞાલારે- ગુણુ

ગુણુ રામના ગાઈએ

ૐ

તત્સત્પરમાત્મને નમઃ

જીવને શિશ્વામણ.

(જરે પહેલો વધાવો મારે આવીઓ—એ રાગ.)

જવરે ! સમિચ્છદાનંદ રૂપ તાહ્યરં,

શીદ વળગ્યો વિષયોની માંહ્ય;

ભૂંડા પડી બ્રમણામાં દુઃખ લોગવે. ટેક

જવરે ! સ્તુતિ સૂણી તું ફૂલી ફાટતો,

આથી થાએ લમરડાશી ભૂલ— ભૂંડાં ૧

જવરે ! નિન્દાનો અવસર આવીઓ,

ત્યાં તો બળવા માંડ્યાં તારાં મૂળ— ભૂંડાં ૨

જવરે ! સ્તુતિ નિન્દાથી અગગો તું રહ્યો,

છતાં માને તે મિથ્યા અભિમાન— ભૂંડાં ૩

જવરે ! શિવ સ્વરૂપ નથી જાણ્યો,

તેથી ભાસ્થું આ સ્વપ્ન સમાન— ભૂંડાં ૪

જવરે ! જાગી જુએ તો કેવળ તુંજ છે,

નથી રીઝ્યા ખીજ્યાનું કંઈ કામ —ભૂંડાં ૫

જવરે ! બાહ્ય સુખોની આશા છોડજે,

પ્રાણુવ અંતરે આતમરામ— ભૂંડાં ૬

॥ स्वस्थो हरः ॥

भातिर्નાસ્તિ ભુજંગપુંગવવિષાત્પ્રીતિર્ન ચન્દ્રાસૃતા-
જાશૌચં હિ કપાલદામલુલનાચ્છૌચં ન ગંગાજલાત્ ।
નોદ્દેગશ્ચિતિભસ્મના ન ચ સુખં ગૌરીસ્તનાલિજ્જનઃ-
દાત્મારામતયા હિતાહિતસમઃ સ્વસ્થો હરઃ પાતુ વઃ ॥

આનંદસ્વરૂપ મહાદેવ.

અર્થ—શ્રેષ્ઠ સર્પના વિષ-ઝેરથી જેને લય નથી. ચન્દ્રના
અમૃતથી જેને પ્રેમ નથી, મનુષ્યની ખાપરીઓની માળાથી જે
અપવિત્ર થતા નથી, ગંગાજલથી જે પવિત્ર થતા નથી.
રમસાનની ચિતાના લસમલેપથી જેને ઉદ્દેગ-શોક થતો નથી,
પાર્વતીનાં સ્તનસ્પર્શથી જેને સુખ થતું નથી, પોતાના
આત્મામાંજ રમણ કરનારા હોવાથી જે હિત અને અહિતમાં
સમ છે, તે આનંદ સ્વરૂપ મહાદેવ તમારું રક્ષણ કરે.

ધી ગુજરાત ટ્રિનિટી પ્રેસમાં શાહ સોમાલાલ મંગળદાસે અખ્યું,
દે. પાંચકલા; આર રસ્તા—અમદાવાદ.

